

✠ ПОГАНАЈ БОГЪ

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

7. číslo

Budyšin, julij 1977

Lětnik 27

Hrono za julij:

Bóh wot kóždeho z nas daloko njeje Jap. skutki 17,27

Někotryžkuli, kiž to čita, so praša: Je to woprawdže tak? Je Bóh nam blisko! A potom móže wo tym powědać, zo Bóh na naše próstwy a modlitwy wotmolwil njeje. Při tym njejsmy ničo zleho chcyli – ale Bóh mjelčeše. Njeje to znamjo za to, zo Bóh nam blisko njeje, ale daloko wot nas a zo so wo nas njestara? Njezda so tež nam druhdy, hač njeby so Bóh wo nas staral? znajmjeńša nic w tutym žiwjenju.

Nětko so nam připowěda: Bóh je nam tola blisko, a to kóždemu z nas – potajkim tež tym, kiž wo tym njevědža. Kóždy z nas je wot Boha wobdaty. Čitajće tola zaso jónu Lutherowe wukładowanje k přenjemu artiklej wěrywuznaća a dopomńće so: To wšitko a hišće wjac je Bóh tež

mi dal. Nic jenož to, štož za žiwjenje trjebamy, nam Bóh da, ale wón nam žiwjenje sam da a našemu žiwjenju mjezu staji. Kóždu sekundu našeho žiwjenja mamy jenož přez Boha.

Hdyž pak Bóh nam telko dobrego dari, potom njemóže daloko być. Móžno pak je, zo smy jeho na wopačnym městnje pyтали. Móžno je, zo Bóh so nam cyle hinak zjewi, hač sebi myslimy. Mamy so prašeć: Sym ja Knjeza prawje pytał? Sym ja sebi wobraz wo Bohu činil a tohodla žiweho Boha njepytnu? Chcemy wuprajenje našeho hrona jako připowědanje za nas přiwzać a Knjeza pytać, „dokelž je k namakanju“, a so k njemu wolać, „dokelž je blisko“. (Jez. 55,6). Albert

Tajki běše Lubjenski

Pózdnje nalěčo běše w léce 1817. Stomy běchu hižom wukćele a pomalu počachu so pyšić z matušskimi plodami. Drobničke a zelene hišće běchu, zo běchu pod hustym lisćom lědom widžeć, ale běchu tola hižom tu a slubjachu dobre žně za přichodny čas. W tutym pózdnim nalěču wróci so do Budyšina ze swojich studijow sydomadwacecílětny Handrij Lubjenski. Wón wróci so z hlownu polnej wučenosće a z wutrobu polnej idealow a kruteje wěry. Rachlowske lěsy, hdžež bě jako džěčo doma, běchu jeho nawučile na wšu rjanosć kedźbować, hdžežkuli ju nadeńdže. A wón rozumješe ju namakać tež tam, hdžež druzy ludžo jenož šeru wšědnosć widžachu.

We Łužicy tehdom njebě derje. Štyri léta běchu so hakle minyły po napoleonskich wójnach, kotrež běchu do wjele krajow – tež do Łužicy – přinjesle ból a čerpjenje. Najhórje bě tu, kaž wšůdnom, za prosty lud. Narodna a socialna nuza bě so zle powjetšila. W tutym času přinđže do Budyšina na Michałsku faru mlody a zahority diakon Handrij Lubjenski. Swoje duchownske džěto hnydom w nalěču přewza, njech bě jeho zastojnske wobkrućenje z Drježdžan hakle pozdžišo došlo. Wón bě zbožowny, zaso doma być mjez swojimi, a hnydom započa džětać za swój serbski narod, kotrehož dušu wón lépje rozumješe hač štó druhu. Wón započa přědować, pisać, přeložować. Za krótki

čas njebě žanoho Serba, kiž by jeho mjeno njeznał. Jeho tež Němcy znjachu a wo nim z česćownosću prajachu: Der beste Wendé.

Krótko po tym, zo bě zastupil do duchownskeho džěta na Michałskej farje, wuchodžowaše so po brjoze Sprjewje – z Amalku Kaplerjec, kotraž bu na kónc přichodneho léta jeho žona a dawaše jemu wjele zboža a z tym mocy k dobremu skutkowanju. Mlody čłowjek ma horcu krej. Lubosć wohrěwa. Wjedro běše zawěrnje krasne. Młodaj čłowjekaj so na chwilu posydnystaj při samym brjoze rěki, zo byštaj sej při čichim šumjenju wody to najwazniše rjekloj, štož ma mloda wutroba prajić. Lubjenski bě so swój kabat slekl a jón na haluzu štoma zady sebjé powěsnyl.

Kak dołho běštaj tam při rěce seďaloj, samaj ani njewědžeštaj. W tajkich chwilach so čas njeměri. Nadobo so zakřikny, a wobročiwši so dohladaštaj so někajkeho muža, kotryž chcyše so wuwinyć z ruki žandarma, kotryž wšak jeho twjerdže džeržeše. Přez ruku mježeše položeny Lubjenskeho kabat.

„Pój wšak, pój, mój ptačko!“ wolaše žandarm. „Tu je knjez diakon. Što so tak spječuješ, hdýž prajiš, zo je wón čí kabat dał, zo njejsy jón kradnyl?“

Lubjenski z posměwkom na Amalku pohladny, wo wodaće prošeše a skoči k tamnymaj.

Nowa wodarnja w Budyšinje

„Prjedy sym tu pochodžil, česćeny knježe“, rjekny žandarm, „a widžach was tu při rěce. Tež kabata so dohladach. Za chwilkú so wrócih a lepich tohole kadlěku w kerčinje z wašim kabatom. Ja přepytowach zaki. Jeho sym zajał, a njepřestawajcy mi wobkruća, zo sće jemu kabat daril.“

Lubjenski pohladny na zlóstnika. Wón bě mlody čłowjek, snadź léto abo dvě mlódsi hač wón sam. Hubjenje, špatnje zwoblěkany. Z wočow jemu njehladaše jenož strach, ale tež zloby a hněw.

„Ale přećelo“, praješe Lubjenski ze swojim mjekkim, melodiskim hlósom, „tón muž rěči wěrnosć. Kabat je woprawdže jeho. Zaki sym wuprózdnil, prjedy hač jón jemu dach. Pušćće jeho přećelnje.“

Žandarm so spodžiwa. Wón bě wšón změšany, ale pušći zlóstnika, da jemu kabat, kotryž bě hač dotal džeržal, postrowi po wojerskim wašnju a woteńdže.

Młodaj mužež steještaj sebi na-

prečo: diakonus Lubjenski a tamny njeznaty. Wobaj mjelčestaj.

„Čehodla sée to činil?“ nadobo paduch wuprasny. „Čehodla njejsće mje dal zajec? Ja tola sym krađnyl. Tole — přeni raz w swojim žiwjenju sym to sputal. Tu maće swój kabat. Bych jón předał. Zo byšće wědzał — ja sym hlódny. Nimam žane džeto.“ — „Cuzy jakotaše a njemóžeše dale rěc.“

Lubjenski k njemu přistupi: „To je mi jara žel“, rjekny sčicha a přimny do zaka cholowow a wučahny něšto pjenjez. „Wjace nimam, ale snano móžeće so za to najěsć. — Ně, ně, to njeje jalmožna.“ — so wobaraše widžo, kak so blěde lica młodeho čłowjeka začerwjenuchu. „To wam jenož počču. Prošu, přinđźće wječor na Michalsku faru. Snadž mjeztym za was dželo namakam. Přinđźće wěsće! Ja so na was wjeselu, bratře.“

„Bratře! Wy mi rěkaće bratře?“ Z wočow njeznateho stupachu sylzy. „My mamy tola jednoho Wóca!“ — zaklinča čichi, měrny Lubjenskeho hlós. To klinčeše tak něžnje.

Sto hišće dodać? Často, jara husto chodžeše potom tamny młody muž na Michalsku faru. Lubjenskemu bě so poradžilo, za njeho dželo namakać. Chodžeše tam kaž domoj a za Lu-

bjenskeho a cyłu jeho swójbu by přez woheň šol.

Tajki běše tehdom Lubjenski. Nic jenož wučeny muž, spisowacel a basnik, wuběrný předar a horliwy wótcin, ale předewšěm čłowjek, kotryž bě po swojej wěrje žiwý w každym nastupanju a ju wobswědči tež najmjeńšim. P. Urban

Nowy Budyšin

Jeje dla so mi snano wjele wodawa

Prokop Urban

Hdyž so njeđzela rano 14. junija 1874 — to běše tehdom krasny lětni dzeń poňny rózi a jasmína — narodži w Chwaćicach w swójbe wučerjca synk, bě tam wulka radosć. Nichtó wšak hišće njewědžeše, što bě so narodžil. Jemu dachu mjeno Ota, a po nanje rěkaše Wićaz. — Hdyž pak pjatk, 28. nowembra 1952 — to bě nje-luby dzeń, jěry a deščowaty —, nawječor w Stollbergu zemrě w 79. lěće swogeho žiwjenja prof. dr. Ota Wićaz, bě to wulka zrudoba. Wšitcy Serbja wědzachu, koho běchu z nim zhubili.

Haj, před 25 lětami zemrě jedyn z najpilnišich a najswěrnějšich Serbow, čłowjek, kotryž běše nimale cyle swogje žiwjenje zwonka ródneje Łužicy. Stajnje pak bě z njej zwjazany, přetož nošeše ju na wutrobje, za nju bě žiwý, za nju džělaše. Při tym njeměješe žanu hidu přečiwo žanomu druhemu narodej.

Hdyž Ota Wićaz w Lipsku teologiju studowaše, wuchodžowaše so rady kaž wjetšina studentow při rěce Halštrow. Serbscy studenća wšak při tym spominachu na Sprjewju, kotraž bě wosebje w nalěcu zetkanišćo młodžiny a předewšěm zalubowaneje. Tudy při rěce předstajichu so zalubowane poriki swojim towaršam a potom — po dowolenju staršeju — pokazachu so na Budyskim torhošću před radnicu pod slónčnym časnikom. Móžno, zo bě to podobnje tež w Lipsku.

Tehdom před lěcom wuchodžowaše so po brjoze Halštrowa Ota Wićaz sam. To bě na wšědnym dnju, a tak bě tam jenož mało studentow, kotřiž mějachu runje tole popołdnjo swobodne. Ota wšak tam na to wašnje sčicha swjěčeše swogje narodniny rozpominajo, što bě hač dotal w swojim žiwjenju docpěl a kajke winowatosće na njeho w přichodže čakaja. Tak bě

to zwučeny wot młodych lět hižom doma. Zamysleny tam chodžeše a nje-kedžbowaše, koho zetkawaše. Po brjoze chodžeštaj tež dwaj z jeho kolegow z Budyšina, Handrij a Mikławš. Wobaj měještaj jeho rad, ale trochu so jemu posměwaštaj, zo při kóždej rozmołwje, njech džěše wo čimžkuli chcyše, stajnje skónči při Serbach. Tak chcyštaj sej tole popołdnjo z Wićazom dowolić mały žort. Doma běštaj sej hebrejski nastawk přihotowaljoj. Ota džěn jako rěčnje wobdarjeny čłowjek a jako teolog derje znaješe hebrejščinu. Wubraloj běštaj sej kruch z 1. Mójz. a přistajištaj jednu sadu. Hdyž so takrjec připadnje při rěce zetkaštaj z Wićazom, běštaj runje při rozmołwje wo hebrejskich formach.

Jeju napjata rozmołwa wubudži Wićaza z jeho myslow, a měješe zajim za nju.

„Wo čim rěčitaj?“ so prašeše njemyslo na žane šibałstwo.

„Našli smy džensa w starozakonskim seminarje hebrejsku knihu, a w njej bě tónle lisčík. To je wotpisk

Naš farar je dolho hišće z kołom jězdžil, hdyž mjějachu hižom dawno swogje awto. Raz přinđźće policija do našeje wsy, zo by nas kole-sarjow kontrolowała, hač so lampa swěći a tak dale. Wjele dyrbjachu pokutu plaćić, dokelž to abo druhe njebě w porjadku. Našeho fararja pak policija pochwali, dokelž jeho koło bě cyle.

Wšon zwjeseleny so na koło sydny a wobroćiwši so přiwola policistej:

„Ja wšak tež jězdžu z Bohom.“

„Halt!“, zawoła policist. „To plaćić 5,— hr pokuty. Dwaj na jednym kole-su, to njesmě być.“

krótkeho džěla z njeje. To smój hižom wuslědžiloj. Předstaj sej jeno! Namaj so zda, zo so tu hižom rěči wo Serbach. Tule knihu dyrbjaj přestudowac.“

Ota Wićaz bě hibiciwy młodženc, pohladawši towaršomaj na woči rjekny měrnje: „Pokažtaj.“ Ruče sej přečita krasnje napisane hebrejske sady.

„Woprawdže! Salom ubrachu, Serbim Lusaticim! Měr a požohnowanje wam, lužicy Serbja! — To je rjany postrow. Tón je cyle wěsće hižo tež Dejka čitał, hdyž je w swojich přních serbskich nowinach pisał, zo Serbja pochadžeja ze starozakonskich časow.“

„Ale Dejka tola ženje njeje w Lipsku był a tež hebrejščinu njeznaješe“, mjenješe Mikławš trochu poražený. Nadobo so jemu žort wjace tak prawje njelubješe.

„Dejka je w Lipsku był“, wotmołwi Ota měrnje. „Hebrejsku rěč wšak njeje wobknježil, tak wjele kaž wěm, ale hlowne je, zo tehdom hišće njebě tu ani Handrij ani Mikławš, kotryž by jemu tajke překwapjenje wobradžil.“ Při tym mikny na swojeju komilitonow.

„Tak wšak je. Njeměj namaj za zło“, rjekny stuleny Handrij. „Smój će chcyloj mały kusk pohněwać, dokelž stajnje na Serbow myslíš.“

Wićaz so posmja: „Myslu na swój narod a budu na njón spominać hač do swogeho poslednjeho zdychnjenja.“

Štož je tehdom prajil, je dźeržal. Snadž bě druhdy trochu njekritiskí, štož wšak wědžeše. Hdyž so jeho žiwjenje na kónc chileše, móžeše z dobrym swědomjom a sprawnje pisać: „...sym zawěsće wšitku swobodnu chwilu nałożował za swoju horco lubowanu serbsku ludnosć. Tuta moja lubosć běše cyle čista! Jeje dla so mi snano wjele wodawa...“

Hanzo Hühnchen

Hanzo Hühnchen je so narodžil w lěće 1892 w Radowize. Jeho nan Fryco Hühnchen bě z Mosćanskeje kowarnje. Fryco Hühnchen, kiž bě hižom zahe wosyročil, je přechaňil do Radowize a tam sej jednu Rychtarjec wzał. Jimaj so narodžichu šěsć džěci. Hanzo bě posledni. Do Janšoje je do šule chodzil. Poprawom dyr-bješe blidarstwo nawuknyć, ale za to bě po zdaću přestaby. Tuž je so farar Rizo wo to starał, zo do Wojerec na preparandu přinđźe.

Čehodla tak daloko? Tam bě to tuňšo hač w Nowej Celi. Po třoch lětach přeđźe do Rychbacha — wosrjedž Lubija a Zhorjelca — na wučerski seminar. Tam da jemu generalny superintendent přepadnyć w poslednim eksamenje, dokelž njewědžeše, kajki je akurat porjad Jězowych zbožnochwalenjow (Mat. 5,3—11).

Přenje wučerske městno dósta w Schreibendorfje pola Hirschberga, druhe w Rüsternje 3 km wot Legnice. Na to dyrbjaje štyri lěta do wójny.

Po wójnje džěše do Noweje Cele — hišće njewoženjeny. Tam běše mjez druhimi kolegina Elsbet Lauterbachec. Ta so jemu lubješe, a tak so w lěće 1922 woženištaj.

W tutych dnjach dósta powěsć z domizny, zo budže Most bórže bjez

wučerja, dokelž dotalny wučer Mer-
tin Pawlik do Gubina pónďže. Tuž
Fryco Hühnchen svojego syna na-
pominaše, zo by do Mosta přišol, je-
mu pisajo: Hdžež sym ja za wotročka
słužił, tam dyrbi mój syn za kantora
być.

Dokelž Hühnchen Mosćanskich bo-
hatych burow dosć derje znaješe, so
dołho wobaraše, na kóncu pak tola
zwoli. W Mosće pak so njeje polěp-
šił, dokelž Mosćenjo rozumjachu
liči. W Šleskej bě na měsac zasłužił
270,— hr za wučersku a cyrkwínsku
słužbu, w Mosće jenož 209,— hr. K to-
mu dyrbbeše přećahowanje do Mosta
sam zaplaćić.

Kajki běše jeho započatk w Mo-
sće? Jako wučer dyrbbeše w cyrkwi
na pruwu hrać. Ludži su hromadže
honili kaž džěci. W cyrkwi woni hro-
madže šukotachu: Kak drje budže
tón mały Radowizski hrać? Hanzo
Hühnchen bě cylě měrny. Wón chcy-
še přepadnyć. Ale potom su so Mo-
sćanscy horďi burja džiwali, kak je
tón „chudak“ z Radowize na pišćel-
lach hrać móhi.

A wjele jemu lubjachu, zo budu
jemu pomhać pola wobdžělać. Darmo
wězo! Džerželi pak swoje sluby njej-
su. Wšitko je dyrbjał paćić.

Hühnchenowa je so nadžělała. Dołhi
čas je byla smilna sotra. Najprjedy je
darmo běhała a pomhała. Pozdžišo
je něšto pjeněžkow dostawała.

Wutrobnje rady je Hanzo Hühn-
chen na pišćelach hrał a kóždu třecu
njedzělu „čitał“. Hdyž běše 70 lět
stary, spožčicu jemu titul „kantor“,
ale nchtó jeho tak njemjenowaše. To
je jeho jara hrjebało.

Prěnja džowka Marjana so jemu
narodži 1923 a druha džowka Christa
w lěće 1935.

Čas žiwjenja je Hanzo Hühnchen
— posledni delnjoserbski kantor —
stał za swoje Serbstwo. Za čas faši-
zma pósłachu jemu drugeho wučer-
ja — Němca, zo by na njeho kedžbo-
wał. Što pak so sta? Wonaj so zblži-
štaj, zo běštaj na kóncu dobrej pře-
ćeje.

Hdyž bu Hühnchen po wójnje do
lěhwa zawlečeny, zetka so tam z wě-
stym Wuglarjom, kotryž jemu powě-
daše, zo je dyrbjał fašistam jeho
serbske nastawki za Pratyju a Cas-
nik napisane do němčiny přeložować.
Hanzo bě jako Serb fašistam pod-
hladny.

W lěće 1961 poda so Hanzo Hühn-
chen z 69 lětami na wuměnk. Što pak
nětk? Do jedneje jeničkeje stwy so
dać zawrěć, so jemu nochcyše. Tuž
kupi sej domčk w Grožišću, kotryž
je dyrbjał wuporjedzić, haj při sa-
mym znowa natwaric. Wot lěta 1964
bě zwudowjeny. Jeho žona bě jemu
na raka wumřěła.

„Swojim Serbam a swojej wosadže
sym rady słužił.“ — To běchu jeho
poslednje słowa, kiž mi praješe.

He. No.

**Slowo, hdyž je z jazyka,
tebbe wjace njeposka.**

**Hněwa čert so na tebbe,
z Boha derje za tebbe.**

Dr. teol. Karel Farský

Zemřel před 50 lětami

Reformacija je wěrjacym čłowje-
kam do ruki dała bibliju w maćernej
rěči, zo bychy stawizny svojego na-
roda nazhonili w mocy Chrystuso-
weho ewangelijsa. Z tym je so w Če-
chach a na Morawje započalo w dru-
hej połojcy 14. lětstotka a je so po-
tom dokonjało přez Jana Husa a jeho
naslědnikow w žadanju, zo by so
boža wěrnosc w cyłym čłowskim ži-
wjenju wuskutkowała. Tutu zmysle-
nosć njemožeše tež napřećiwna re-
formacija wukorjenic, kotraž přiń-
dže w Čechach po bitwje na Bělej
Horje w lěće 1620. Jeje tragiske
scěwki hačachu česke reformaciske
a kulturne wuwice. Wobnowjenje na-
božneho žiwjenja njeje ani přinjesl
tolerantny patent kejžora Josefa II.
1781, ale hakle doba rozswětlerstwa,
w kotrejž nasto katolski modernizm.
Tuto hibanje docpě swój wjeršk po
rozbiću wuhersko-awstriskeho kej-
žorstwa a založenju Českosłowak-
skeje republiki. Tehdom založi so tež
nowa křesćanska cyrkej, Česko-
słowakska husitska cyrkej.
Jeje založer bě dr. Karel Farský.

Karel Farský narodži so 26. julija
1880 w małej wsi Škodějowje pod
Kyrkonošemi (Riesengebirge) w chu-
dej swójby chěžkarja a tkalca. Wob-
darjenemu hólcej zemřě bórže nan,
a cyla swójba přińdže do pjeněž-
nych nuzow. Wón a jeho bratr mó-
žeštaj jenož studować, dokelž so wuj,
bratr nana, nadobny a pokrokowy
Wyšehradski tachantski farar Józef
Farský, wo njeju staraše.

Karel so hižom za čas svojich teo-
logiskich studijow zaběraše z cyrk-
winskimi stawiznami. Jeho dobre za-
čuwanje a wótry rozum bórže spózna
wuznam reformacije. W lěće 1904 bu
za duchowneho wuswjećeny a zapo-
ča přédować w chudych hórskich
wosadach daleko wot Prahi. Tam
wón dale studowaše a dósta 1909
doktorat teologie a bu z tym asistent
na Praskej teologiskej fakulće. W lě-
će 1910 zemřě jemu wuj. Dr. Karel
Farský so wzda akademiskeje ka-
riery a bu radšo wučer nabožiny na
gymnazijach najprjedy w Praze a
wot lěta 1914 w Plznje. Prěnja swě-
towa wójna bě přišla. Farskeho cha-
raktera dla dósta swój wosebity pro-
fil. Wón sej zwěri po swojim sams-
nym puću kroćić za Chrystusom, w
duchu Chrystusoweho ewangelijsa,
w duchu husitow a reformatorow.
Wón džělaše bjez přestaća. Wón wu-
češe, přédowaše, pisaše — a što je
wón wšo napisał! Wón organizowaše.
Wón kublaše lud nabožnje a narod-
nje. My sebi džensa ani tak prawje
předstajic njemožemy, kak bu w lěće
1921 nowozaložena husitska cyrkej
prijata. Runje kaž sebi tež předstajic
njemožemy, kajke čěže je měla pře-
nja generacija znjesć. Najwjetši džěl
tutych nadawkow wotpočowaše na
Farským. Wón dyrbbeše cyrkwi dać
jeje teologiski směr. Nowa cyrkej
wšak nochcyše jenož nawjazac na
nabožne nahlady zańdzenosće, ale
chcyše runje tak džiwac na moder-
neho čłowjeka a jeho duchowne po-
trjebje, do kotrychž słuša zasada swo-

bodneho swědomja. To běše nje-
wšědnje čěžki nadawk. Při wšem
dyrbješe cyrkej wězo kruće založena
być na bibliju. Znutřkownje zesyl-
njena cyrkej wuzwoli na swojej pře-
njej zhromadźiznje w lěće 1924 dra.
Farského za svojego přěneho patri-
archa. Dr. Farský džělaše z njepo-
mjeršenej energiju dale. Někotre ra-
zy zapućowa do wukraja. Ze swojeje
poslednjeje jězby wróci so čěžko
chory.

Před 50 lětami, 12. junija 1927, ze-
mrě w Praze — hakle 47 lět stary.
Cyle swoje žiwjenje, wšitke swoje
čělna a duchowne mocy, wšě swoje
dary bě wěnował wopornije roz-
šěrjenju Chrystusoweho ewangelijsa.
Poslednje sydrom lět běchu wučer-
paše wšitke mocy tutoho „nowočas-
neho Chrystusoweho swědka“. Jeho
džělo nchtó doskónčnje posudzić
njemože. Jenož Knjez sam! K. M.

To a druge z dalekeho swěta

Irska. Irska rada cyrkwjow a rom-
sko-katolska cyrkej stej zhromadnje
wozwjewiwoj studiju, kotraž podpěra
stat w jeho wojoowanju přećiwno tero-
ristiskim organizacijam w polnocnej
Irskej a kotraž doporucuje založenje
institutu za přepytowanje socialnych
a druhich přičin sewjeroirskeho pro-
blema. W dokumente so praji: Jenož
zmužitosc měrlubowacych čłowjekow
může skónčnje dobyć nad namocu.
Nadawk cyrkwjow je, na to stajnje
znowa pokazować.

Němska zwjazkowa republika
(NZR = BRD). Prěni raz wotměwa-
chu so w Němskej zwjazkowej repu-
blice njedzělna bože słužby tež bjez
měšnika. Njedawno zemřěty Mni-
chowski arcybiskop kardinal Döpfner
bě krótko do swojeje smjerće k tomu
dowolnosć dał dla njedostatka na
duchownych.

Ze statistiki ČSSR je spóznać, zo je
w lěće 1975/76 na bohosłowskich
fakultach Českosłowakskeje republi-
ki studowało 414 studentow, mjez
nimi 51 žonow. 255 běchu romsko-
katolscy (133 na katolskej fakulće w
Bratislawje a 122 w Litoměřicach).
Na ewangelskej fakulće Komenskeho
w Praze studowachu 67, na Husowej
fakulće Českosłowakskeje husitskeje
cyrkwe w Praze 35, na ewangelsko-
lutherskej fakulće w Bratislawje 30,
na prawoslawnej fakulće w Prešowje
27. Z wukraja studowachu w ČSSR
na teologiskich fakultach 7 studen-
tow, wšitcy na ewangelskej w Brati-
slawje.

Hłós z Indiskeje. W ekumeniskim
časopisu napisa wótc Paul Verghese,
nětko metropolit Paulos Mar Grego-
rios: Cyrkwje su zwjetša nawjedo-
wane wot mužow, byrnjež su wjet-
šina jich wosadnych žony. Tuta wjet-
šina je bjez hłosa a praktisce bjez-
mocna w cyrkwi runje kaž w indi-
skej towaršnosći. Naša ciwilizacija
mřeje, dokelž nimamy dosć natwarja-

cyh a přetworjacych myslow. Žorlo nowych idejow móžeja jeniče byc: sprěnja wuklukowane a potłóčowane narody swěta = dvě třeciny, zdruha žony cyleho swěta.

Kaž so politiska móc přesuwa z ruki bohatych bělych mužow do ruki chudeje, potłóčowaneje barbojteje wjetšiny, tak ma tež žonska wjetšina přinošować k rozwiwanju noweje ciwilizacije.

Takle widžeše wótc Paul Verghese položenje. Wón běše sobudźelač Swětoweje rady cyrkwjow w Genfje w léce 1974 — tehdom hižo po zhromadźiznje w Uppsala, hdžež bě mjez delegatami lédom 7% žonow. W slédowacym času prócowachu so cyrkwy, tutón njedostatk wurunać. Na přichodnej zhromadźiznje w Nairobi w léce 1975 bě mjez delegatami hižo 20% žonow. Kak pak steji z našimi cyrkwjemi? Kelko mamy my žonow w nawjedowacym městnach?

Kostnické jiskry

(Red.: To je hišće dodawk k temalice našeho kublanskeho dnja 21. 2. 1977 w Budyšinje.)

Pakistan. W stolicy Pakistana, w Islamabadu, twari so najwjetša mošeja (mohammedanski boži dom) swěta, w kotrejž budžeja so móc zhromadźić 122 000 wěrjacych. Wona budže plaćić na 25 milionow dolarow, kotřež z wulkeho džěla přińdu ze Saudi-Arabskeje. Český zápas

Afrika. Njedawno wozjewi srjedźišćo ekumeniskeho slédženja, zo na afriskim kontinencie ličba křesćanow na léto wo 7,5 milionow přiběra.

Južna Afrika. Znaty južnoafriški duchowny dr. Manas Buthelezi bu wuzwoleny za noweho biskopa cen-

tralneje diecezy ewangelsko-lutherskeje cyrkwy w Južnoafriškeje republice. Na jeho zapokazanju méještaj so wobdźělić Berlinski biskop dr. Kurt Scharf a generalny sekretar Swětoweho zwjazka lutherskich cyrkwjow dr. Carl H. Mau, ale južnoafriške knjezerstwo jimaj zapowědži wiza. Nawopak přeprosy samsne knjezerstwo nawjedowaceho biskopa w BRD dr. Helmuta Classa na oficialny wopyt, ale Class tuto přeprošenje wotpokaza, dokelž so Scharf a Mauej wiza zapowědźichu. Krótce po swojim zapokazanju přesydlí so nowy biskop ze srjedźišća Johannesburga do džěla čornuchow-dźělačerjow, hdžež bydlí wjetšina jeho wosadnych. Dr. Buthelezi je sobustaw studijneje komisije Swětoweho zwjazka lutherskich cyrkwjow.

Ewanjelický posol spod Tatier

Ž wosadow

Zaroštowana wěža w Budestecach

Budestecy: Hdyž so sobotu, 26. nalětnika 1977, w 7 hodź. ze wšěmi zwonami zwonješe, bě to swjatočny a božny započatk wulkeho noweho džěla, kotřež bě Budestečanska wosada na so wzała — wuporjedenje wěže.

Njeh je zaroštowanje jenož přihot na džělo, tak je tola hižom same na sebi wulke, wažne a strašne. Knjez Stübner z Lawalde bě jo ze swojimi pomocnikami wobstarał. Wjele wosadnych jemu při tym swěru pomahachu.

Sobotu do jutrow (9. 4.) bě džělo zaroštowanja zbožownje dokonjane. W 12 hodź. čakaše hosćencar z hotowym wobjedom, ale twarcy njeběchu hišće dočinili. A hdyž tak daloko běchu, tola hišće k wobjedom njeprjě-

džechu. Čehodla nic? Pozawnisća běchu so zhromadźili, zo bychu z wysokich roštow zapiskali: Njeh Bohu džakuje so wutroba wšěch ludźi... „To chcemy hišće nazhonić. Potom přińdźemy k wobjedom. Ze zwonami smy džělo započeli, z pozawnami jo skónčimy. Tak je prawje!“

Šmrěk z jara wulkeje wysokosće swědčeše wo dokonjanym džěle. Tónle šmrěk běše tema młodźiny při karancu piwa wosrjedź nocy.

„Chcemy sadzić dwaj kašćikaj piwa, zo nětkle po jón polězu a jón wam do korčmy přinjesu.“

W swojej lochkomyslnosći so hnydom na puć poda a bórže bě ze šmrěkom w ruce wróto. To bě njedobra wěc, byrnjež bě so poradžiła.

Hdyž so nětk džěla na wěži započachu, nadeńdžechu džělačerjo pod třěchu wěže pisma, kotřež běchu w léce 1893 mjelčo fararje tam chowali: zo je tehdom muler na hodžinu dostał 17 pjenježkow a mulerski polér 27 pjenježkow, zo su zběhanku swječili w korčmje napřečo cyrkwi (kaž tež lěta), zo su dobru hosćinu tam měli, zo wosadny farar Mržak do zhromadneho wobjeda njeje blidowy pačér so pomodlił.

Tole powědeše redaktorej „Pomhaj Bóh“ luby bratr Wuhler z Budestec. Budestečanska wosada je w poslednich lětach hižom wjele twariła a zwuporjedała. Wuzběhnyć chcú jenož jara rjane wobnowjenje wulkeje žurle we wosadnym domje. Njeh so Budestečanskej wosadze wšo tak derje poradži.

Serbske bože služby w juliju

3. 7. — 4. njeđzela po Swj. trojicy

Budestecy: 14 hodź. kemše ze spow. (Wirth); Hućina: 8.30 hodź. kemše ze spow. (Wirth); Malešecy: 10 hodź. kemše ze spow. (Wirth).

10. 7. — 5. njeđzela po Swj. trojicy

Bukecy: 8.30 hodź. kemše ze spow.; Rakecy: 8.30 hodź. kemše (Wirth).

17. 7. — 6. njeđzela po Swj. trojicy

Bart: 8.30 hodź. kemše (Albert-Hrodzišćanski); Budyšink: 10 hodź. kemše ze spow. (Wirth); Hrodzišćo: 10 hodź. kemše; Poršicy: 8.30 hodź. kemše ze spow. (Wirth).

24. 7. — 7. njeđzela po Swj. trojicy

Bukecy: 8.30 hodź. kemše; Minałka: 8.30 hodź. kemše; Njeswaćidło: 8.30 hodź. kemše ze spow. (Wirth).

31. 7. — 8. njeđzela po Swj. trojicy

5.30 hodź. serbski bus, kemše něhdže ducy po puću.

7. 8. — 9. njeđzela po Swj. trojicy

Budestecy: 14 hodź. kemše ze spow. (Albert-Budyski); Budyšin-Michałska: 8.30 hodź. kemše; Njeswaćidło: 8.30 hodź. kemše ze spow. (Wirth).

Smě so z lěkowanjom choreho přestać?

Jendźelski arcybiskop dr. Donald Coggan je před wuznamnymi lěkarjemi přednošował, kotřiž su zjednoćeni w Royal Society of Medicine. Wón tam praješe, zo by njedobre było, hdyž so z lěkarskimi srědkami žiwjenje pacienta podlěši, kotryž je w bjeznadźijnym stawje, jenož tohodla, zo by so něšto z nim činiło. Njezmysl je měnić, zo sej křesćanska wěra žada, žiwjenje na kóždy pad zdźeržeć.

Cogganowa rěč je wulku kedźbnosć zbudžiła, přetož nastaj přašenje, hač z tym arcybiskop njezastupuje eutanaziju — spěchowanje smjerće. Dr. Richard Lamerton, jedyn z hlownych wotpokazowarjow eutanazije je arcybiskopa takle wukładował: Arcybiskop ma prawo. Štož je wón prajil, nima nič činić z eutanaziju. Tu njeńdže wo to, zo by so něchtó z injekciju morił, hdyž je bjez nadźije chory, ale zo by so jemu dalša lěkarska pomoc njedawala, hdyž to nima zmysla.

Jendźelske nowiny Times zrozumiachu arcybiskopa, zo ma so choremu, kiž je we womorje, lěkarska pomoc jenož poskićić, hdyž je nadźija wustrowjenja. Hdyž by lěkowanje jenož podlěšenje mřeća było, je dowolene z lěkowanjom přestać.

Dr. Kiš Posol spod Tatier

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadza jónkróć za mjesac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hlowny zamotwity redaktor: Serbski superintendent na wusť. Gerhard Wirth w Budyšinje-Třělanach. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čiše: Nowa Doba, čišćernja Domowiny III-4-9-995